

Wśród teologów katolickich XX wieku – tych, którzy bezpośrednio kształtowali myśl Soboru Watykańskiego II pozycja Karla Rahnera jest bezsprzecznie pierwszoplanowa i zasługująca na przybliżenie polskiemu czytelnikowi przez przekład. Zadanie takie jest jednak trudniejsze, niż w wypadku większości innych podobnej rangi teologów z dwóch powodów. Po pierwsze Rahner nie pozostawił po sobie dzieł, które by zbierały i charakteryzowały jego myśl, lecz tysiące artykułów – co stwarza konieczność dokonania niełatwego wyboru. Po drugie – w większym stopniu niż inni, Rahner tworzył na potrzeby precyzyjnego wyrażenia swej oryginalnej myśli swój własny język niemiecki – niełatwy dla jego rodaków, a tym bardziej dla tłumacza. Tym bardziej godne jest uwagi przedsięwzięcie, którego się podjął o. Grzegorz Bubel SJ z racji (przypadających na rok 2004) 100 rocznicy urodzin i 20 – śmierci wielkiego teologa: w zakrojonym na dwa tomy wyborze 32 pism z dziedziny teologii dogmatycznej, spośród opublikowanych w oryginale w wielotomowej serii Rahnerowskich *Schriften zur Theologie*, pragnie przedstawić polskiemu czytelnikowi teologicznemu „zagadnienia charakterystyczne dla jego teologii, wybrane kwestie z dziedziny teologicznej, jaką jest nauka o Bogu, istotne refleksje natury chrystopologicznej, niektóre aspekty z eschatologii, eklezjologii, mariologii i teologii sakramentów”¹.

W pierwszym tomie, podzielonym na trzy części tematyczne mamy 16 studiów różnej objętości i różnego stopnia trudności. Część I, najobszerniejsza zajmuje niemal połowę tomu (150 stron). Są to *Zagadnienia fundamentalne* – 6 tekstów o charakterze programowym, orientujących w zamiarach i metodzie teologii Rahnera i jej ścisłych związkach z filozofią człowieka (antropologia): *Wyzwanie postawione przed teologią przez Sobór Watykański II* (1966 r.); *Teologia i antropologia* (1967 r.); *Filozofia i filozofowanie w teologii*

¹ Grzegorz Bubel SJ, *Wprowadzenie*, s. 7.

(1967 r.); *Historia dogmatów i teologii z wczoraj na dziś* (1977 r.); *Podstawowy wykład wiary*² (1977 r.); *Uwagi na temat problemu «anonimowego chrześcijanina»* (1971 r.). Ten ostatni tekst przedstawia już wyniki dyskusji nad wylansowanym przez Rahnera i kontrowersyjnym określeniem, wprowadzonym, by ująć w kontekście teologii zbawienia ludzi, którzy formalnie nie znają Chrystusa.

Część druga: *Nauka o Bogu* (85 stron) obejmuje cztery studia: *O specyfice chrześcijańskiego pojęcia Boga* (1981 r.); *Pytanie człowieka o sens w obliczu absolutnej tajemnicy Boga* (1977 r.); *Uwagi na temat dogmatycznego traktatu «De Trinitate»* (bez daty) oraz najobszerniejsze: *Uwagi na temat nauki o Bogu w dogmatyce katolickiej* (1965 r.).

W części trzeciej, poświęconej *Chrystologii*, (111 stron) mamy znów sześć artykułów: *Jezus Chrystus – sens życia* (1980 r.); *Kościelna chrystologia między egzegezą a dogmatyką* (1968 r.); *Dwa podstawowe typy chrystologii* (1971 r.); *O teologii Wcielenia* (bez daty); *Jeden Pośrednik i różnorodność pośrednictw* (1966 r.); *Pojednanie i idea zastępstwa* (1982 r.).

To nieco nużące wyszczególnienie wydaje się konieczne dla uzmysłowienia, że cenny tom wprowadza nas w sam trzon zagadnień istotnych dla chrześcijaństwa i jednocześnie charakterystycznych dla teologii Rahnera. Stanowi ważną – chciałoby się powiedzieć: nieodzowną – pomoc dla wszelkiego studium tak teologii fundamentalnej, jak i dogmatycznej, punkt odniesienia nie do pominięcia przy dalszym rozwijaniu obu dyscyplin na gruncie polskim.

Ks. Łukasz Kamiński

² Chodzi o artykuł wyjaśniający podstawowe założenia obszerniejszego – znanego już polskim czytelnikom – dzieła pod tym samym tytułem i odpowiadający na zarzuty pod jego adresem.